

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3244/2015. (XII. 8.) AB VÉGZÉSE**alkotmányjogi panasz visszautasításáról**

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.403/2014/7. számú ítélete alap-törvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó 2015. június 23-án jogi képviselője útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyet az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására 2015. augusztus 8-án kiegészített.
- [2] 1.1. Az ügy előzményeként az indítványozó 2007. november 22-től a Magyar Televíziónál, illetve annak jogutódjánál, a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alapnál (a továbbiakban: munkáltató) állt munkaviszonyban, a közéleti szerkesztőségen dolgozott szerkesztő-riporter munkakörben. A munkáltató az indítványozó munkaviszonyát csoportos létszámleépítésre hivatkozással 2011. augusztus 30-án közölt rendes felmondással megszüntette.
- [3] Az indítványozó a munkáltatói intézkedés ellen a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz fordult, keresetében a munkaviszonya megszüntetése jogellenességének megállapítását és nem vagyoni kártérítés megfizetését kérte. A jogellenesség az indítványozó álláspontja szerint abban nyilvánult meg, hogy munkaviszonyát a csoportos létszámleépítés jogcímén szüntették meg, és ezen – látszólag semleges – intézkedés roma származására tekintettel lényegesen hátrányosabb, mint másoknak. Ezzel a munkáltató közvetett diszkriminációt valósított meg vele szemben, hiszen neki származása miatt nehezebb lesz elhelyezkednie a munkaerőpiacon.
- [4] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.M.5761/2011/36. számú ítéletével a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság a bizonyítás eredményeként megállapította, hogy a munkáltatónál több mint 500 főt érintő csoportos létszámleépítés történt 2011-ben. A felmondás célja a munkáltató részéről

a létszámcsökkentés és a szervezeti átalakítás volt. A munkáltató nem szüntette meg minden roma származású munkavállalója munkaviszonyát, azonban azok a műsorok, amelyek elkészítésében az indítványozó közreműködött, megszűntek. Azt is megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a munkáltató magatartása nem irányult az indítványozó jogainak csorbítására, hátrányos megkülönböztetésére, illetve, hogy a munkáltatónak a csoportos létszámleépítés végrehajtásakor nem kell a jövőbeni elhelyezkedési nehézségeket vizsgálnia. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 49.Mf.640.605/2013/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

- [5] A jogerős ítélet ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. Előadta, hogy a munkáltató a közvetett diszkrimináció megvalósításával megsértette az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 9. §-át. Az Ebktv. 9. §-a szerint „közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az a közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek nem minősülő, látszólag az egyenlő bánásmód követelményének megfelelő rendelkezés, amely a 8. §-ban meghatározott tulajdonságokkal rendelkező egyes személyeket vagy csoportokat lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hoz, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport volt, van vagy lenne.”
- [6] Azt is állította, hogy a munkáltató megsértette a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 5. § (2) bekezdésében foglaltakat is, mert nem bizonyította, hogy a csoportos létszámleépítés nem ütközött a hátrányos megkülönböztetés tilalmába.
- [7] A Kúria a Fővárosi Törvényszék ítéletét hatályában fenntartotta. Az ítélet indokolásában a Kúria rámutatott, hogy az indítványozó az Ebktv. 8. §-ában foglalt védendő tulajdonságként roma származására, hátrányként pedig a munkaviszonya megszüntetését követő elhelyezkedési nehézségekre hivatkozott, az eljáró bíróságok pedig ezzel összefüggésben jogszerűen vonták le azt a következtetést, hogy az indítványozó által megjelölt hátrány nem a munkáltatói intézkedés következménye. A hátránynak a munkaviszonyon belül kell felmerülnie, mert a munkáltatónak a hátrányos megkülönböztetés tilalmát a munkaviszonyon belül kell megtartania. A Kúria is megerősítette, hogy a csoportos létszámleépítés okán a munkáltatót külön indokolási és az Ebktv. 19. § (2) bekezdése szerinti bizonyítási kötelezettség nem terhelte a felmondáskor.
- [8] 1.2. Az indítványozó a Kúria ítélete ellen fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében az Abtv. 27. §-a alapján kérte, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a Kúria támadott döntését.

Álláspontja szerint az ítélet sérti az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát és a XV. cikk (2) bekezdésében foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalmát. Ezekon túl azt is állította, hogy az ítélet ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdésében rögzített államcélal, miszerint Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel védi; és arra is hivatkozott, hogy a támadott ítélet figyelmen kívül hagyja az Alaptörvény XVII. cikk (1) bekezdését, amely a munkavállalók és munkaadók együttműködéséről rendelkezik. Az alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben az indítványozó korábbi alkotmánybíró-sági határozatokra hivatkozott és az eljáró bíróságok megállapításit, eljárását bírálta.

- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapozza, amely szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [11] A Kúria ítélete ellen nincs helye fellebbezésnek, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [12] Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát.
- [13] A panaszos az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványt.
- [14] Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott feltételeknek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, részben megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli továbbá a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri annak megsemmisítését, illetve tartalmaz részleges indokolást is arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.

- [15] 3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további, alternatív jellegű tartalmi feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [16] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség esetén.
- [17] A jelen ügyben azt állapította meg az Alkotmánybíróság, hogy az alapul fekvő eljárások során a panaszos által állított hátrányos megkülönböztetés körülményeit az eljáró bíróságok kimerítően feltárták és értékelték. A benyújtott alkotmányjogi panasz valójában az ügyben hozott, és az indítványozó által rá nézve kedvezőtlennek tartott bírósági döntések – tényállás-megállapítással, bizonyítási eljárással és a bizonyítás eredményével kapcsolatos – szakjogi, és nem alkotmányossági kritikája. Azonban a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok mérlegelése és ennek alapján a tényállás megállapítása a bíróságok feladata. {3219/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [17]}
- [18] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó által felhozott érvek ezért nem támasztják alá az Abtv. 29. §-ában foglalt alternatív törvényi feltételek egyikének a fennálltát sem, mivel azok a bíróság jogértelmezését és eljárását vonják kritika alá, és a támadott ítéletben foglalt döntést magát (annak hátrányos voltát) tekintik alapjogi jogsérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. {Hasonlóan legutóbb: 3060/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [34]; 3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit azonban csak akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben nem észlelt olyan értelmezési hibát, amely az Alaptörvény II. cikkében és XV. cikk (2) bekezdésében foglalt alkotmányos jogokkal érdemi összefüggésben állna; az indítványnak ezen alaptörvényi rendelkezésekre hivatkozó érvei nem vetnek fel az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, és nem támasztanak alá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet sem.
- [20] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdésének és XVII. cikk (1) bekezdésének sérelmére is, azonban ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság arra mutat rá, hogy ezen rendelkezések nem biztosítanak az indítványozó részére olyan jogot, amelyre alkotmányjogi panasz eljárásban hivatkozhatna.

[21] Mindezeket összegezve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy mivel az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § a) pontjában, illetve az 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában, részben pedig az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, annak befogadására nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2015. december 1.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1898/2015.

